

Das Zeitalter Kaiser Franz Josephs, 2. c. 1880—1916. Glanz und Elend Beiträge. Schloss Grafenegg, Wien 1987, t. 1, ss. 343, 125 ryc. w tym 25 barwnych, t. 2, ss. 374, ryc. 367 w tym 75 barwnych.

Ogromny, dwutomowy katalog towarzyszy wielkiej przekrojowej wystawie, prezentującej wszelkie aspekty życia w monarchii austro-węgierskiej w ostatnich dziesięcioleciach jej istnienia.

Tom pierwszy zawiera, poza obszernym wstępem ukazującym cel i zadania wystawy, omówienie następujących tematów: historii monarchii habsburskiej od jej powstania do pierwszej wojny światowej, rozwoju ludnościowego i społecznego, produkcji rolniczej, gospodarki, przemysłu i techniki, polityki społecznej państwa,

upolitycznienia mas i ich reakcji na kryzysy. Dalsze artykuły tomu traktują o dniu codziennym w Austrii omawianego okresu, modzie w ubiorach, o zabawach i wychowaniu dzieci, turystyce i sporcie, filozofii, sztuce, języku, świecie literackim i życiu kawiarnianym, satyrze, teatrze, operze, kinie, muzyce, ochronie zabytków, budownictwie i sztuce użytkowej; nie pomijają także rozwoju malarstwa i rzeźby.

Wielonarodowy charakter państwa austro-węgierskiego znalazł częściowe odbicie w artykułach o życiu kulturalnym Budapesztu, o węgierskim millenium i sztuce Słowian Południowych. Polską sztukę okresu secesji ukazał P. Krakowski.

Tom drugi katalogu stanowi ilustrację problematyki omawianej w pierwszej części wydawnictwa. Ukazano w nim znaczną część spośród blisko tysiąca zgromadzonych na wystawie zabytków. Pierwsze przedstawienia ukazują świat dzieci, ich nauki i zabaw (m. in. dużą kolekcję zabawek), dalsze — życie codzienne we wnętrzach mieszkalnych. Nie pominięto początków turystyki i zawodów sportowych. Zagadnienia demograficzne zilustrowano wykresami. Przedstawienia dóbr użytkowych i środków transportu obrazują rozwój gospodarczy i techniczny. Fotogramy dokumentują problematykę pomocy społecznej, ruchów rewolucyjnych i kryzysów gospodarczych. W katalogu znalazła się też bogata ikonografia rodziny cesarskiej. Wreszcie liczne ilustracje ukazują przedstawienia teatralne i kabaretowe, początki kina, karykatury, architekturę, sztukę zdobniczą, malarstwo (z obrazami Wyspiańskiego, Malczewskiego, Wojtkiewicza i innych). Katalog zamykają fotogramy z pogrzebu Franciszka Józefa, kończącego epokę mocarstwowej Austrii.

I. Turnau